

ADVIES
Algemene Raad

21 april 2005

AR/RHE/ADV/005

Advies over het
voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs XV

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs

XV

1 Situering

Op 25 maart 2005 vroeg de heer F. Vandenbroucke, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming de Vlaamse Onderwijsraad om advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs, XV.

Het voorontwerp van decreet werd besproken in de bevoegde raden van de Vlor met de deskundigen uit de betrokken sector. Het advies is goedgekeurd door de Algemene Raad van de Vlor op 21 april 2005. Het advies is goedgekeurd met 19 stemmen voor en 5 onthoudingen.

Zoals bij vorige onderwijsdecreten, bekijkt de Vlor de voorstellen met een onderwijskundige bril. De raad ziet af van advies over artikelen die enkel handelen over de rechtspositie van personeelsleden of louter technisch van aard zijn.

In het laatste luikje van het advies vraagt de Vlor aandacht voor enkele bijkomende materies die in het decreet moeten worden geregeld. Het gaat om maatregelen die noodzakelijk zijn voor een vlotte werking in het volgende schooljaar.

2 Algemene opmerkingen

De raad stelt vast dat het verzameldecreet bepalingen bevat die uitwerking moeten krijgen bij het begin van het volgende school- of academiejaar. De Vlor dringt erop aan dat dergelijke maatregelen in de toekomst sneller aan de orde komen. Dit laat toe dat de advies- en besluitvormingsprocedures op een gedegen manier verlopen. Scholen en schoolbesturen kunnen dan ook tijdig worden ingelicht over de te verwachten wijzigingen. De huidige timing bemoeilijkt een gedragen standpuntbepaling in de geledingen.

De raad stelt ook vast dat de overheid al communiceert naar de scholen over de reorganisatie van de vervangingspool nog voor de advies- en onderhandelingsfase is doorlopen. Dit geeft de indruk dat er nog weinig marge is voor aanpassingen en bijstellingen van het oorspronkelijke voorstel.

De Vlor stelt vast dat de memorie van toelichting op een aantal punten tegenstrijdig is met de decreetsbepalingen. Bij wijze van voorbeeld verwijzen we naar de teksten over het lokale onderwijsbeleid.

3 Basisonderwijs

3.1 Verlengde inschrijving in het kleuteronderwijs (art. II.1)

De Vlor is er geen voorstander van om leerlingen twee jaar langer in het kleuteronderwijs te houden. Het impliceert dat leerlingen al met een schoolse achterstand van twee jaar aan het eerste leerjaar beginnen. Volgens de Vlor moeten leerbedreigde leerplichtige kinderen

adequate zorg krijgen, hetzij in het eerste leerjaar, hetzij in het buitengewoon onderwijs. Zij krijgen die zorg niet als ze langer in het kleuteronderwijs blijven zonder meer. Bij een beslissing om een kind langer in het kleuteronderwijs te laten, moeten de betrokkenen ook rekening houden met het ontwikkelingspsychologisch perspectief van een kind dat twee jaar ouder is dan zijn klasgenoten.

3.2 Vrije keuze in het buitengewoon basisonderwijs (art. II.2-II.5-II.6)

De raad wijst er op dat een samenlezing van deze bepalingen met deze over de typologie in het buitengewoon basisonderwijs, vragen oproept. Door het wijzigen van het decreet basisonderwijs wordt daarenboven impliciet de vrije keuze binnen het officieel gesubsidieerd onderwijs gemaakt. Blijven de “groepen” bestaan die aan de basis liggen van de huidige regeling of kan een school uit het officieel gesubsidieerd onderwijs slechts vrije keuze school zijn als ze aan de nieuwe voorwaarden (onder meer voor de keuze van het begeleidend CLB) voldoet?

De raad is van oordeel dat de samenhang tussen deze maatregel en de nieuwe regelgeving op het leerlingenvervoer moet worden bewaakt. Het is moeilijk om deze maatregel te beoordelen zonder kennis te hebben van de nieuwe organisatie van het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs.

De raad stelt vast dat het decreet op het basisonderwijs bepaalde dat de decreetgever de afstanden kan vervangen door regio's. Nu wordt dit volledig toegewezen aan de Vlaamse regering. De raad heeft twijfels bij de wettelijkheid van deze verandering aangezien het gaat om erg fundamentele principes die grote betekenis hebben voor de planificatie van het onderwijs.

3.3 Tijdelijk onderwijs aan huis voor chronisch zieke kinderen (art. II.3)

De raad vindt dit in principe een goede maatregel die echter -jammer genoeg- geen uitvoering kan krijgen. De raad dringt erop aan dat deze principiële beslissing binnen afzienbare tijd wordt uitgevoerd, zoniet is de beslissing zonder voorwerp. De raad vindt ook dat er een omschrijving ontbreekt van wat bedoeld is met “chronisch ziek”. Voor een operationalisering van de maatregel is deze definitie absoluut noodzakelijk.

3.4 Aanpassingen in teldatum (art. II.4)

De raad stelt vast dat deze bepaling niet conform is met art. 102 van het decreet op het basisonderwijs dat niet toelaat dat er afzonderlijke kleuter- en lagere scholen zouden worden opgericht. Daardoor zijn afzonderlijke regelingen voor kleuter- en lagere scholen zonder voorwerp.

3.5 Datum melding herstructurering (art. II.8)

De raad wijst erop dat de decretale bepaling van deze datum nieuwe initiatieven beperkt in de tijd. In die zin is dit een “preventieve” maatregel. Daarom moet, in uitzonderlijke gevallen, de mogelijkheid blijven bestaan dat aanvragen na 1 juni tegenstelbaar blijven ten opzichte van de overheid. Zoniet zou een school, zeker als de vrije keuze speelt, verplicht kunnen zijn om op basis van eigen middelen een onderwijsniveau in te richten. Dit belet niet dat de overheid scholen kan vragen in principe herstructureringen te melden voor 1 juni.

3.6 ICT-middelen (art. II.9)

De raad is van mening dat het wenselijk is om samenwerking te bevorderen en vindt dit dus in se een goede maatregel. Bijkomende mogelijkheden voor concentratie van middelen laten meer deskundigheidsbevordering toe. Wel is de raad van mening dat nog heel wat technische implicaties niet zijn geregeld zoals de gevolgen voor de vereiste bekwaamheidsbewijzen, de verloning van de personeelsleden of de toepassing van reffectatie. De raad heeft ook vragen bij de noodzaak aan een verklaring op erewoord als het departement over alle gegevens beschikt. Is dit geen voorbeeld van onnodige planlast ?

3.7 Ondersteuning scholen in taalgrens- en randgemeenten (art. II.10)

De raad kan instemmen met deze tijdelijke maatregel maar dringt erop aan dat de overheid er in de loop van het volgende schooljaar het gevoerde beleid grondig evalueert, in het licht van wijzigende omstandigheden.

4 Secundair onderwijs

4.1 Beperking van plage-uren in het BuSO (art. III.1)

Het gemeenschapsonderwijs en de koepels van inrichtende machten stellen vast dat deze bepalingen afgesproken zijn in het kader van CAO VII. Zij vinden ook dat de directie spaarzaam moet omgaan met plage-uren. Maar aan de andere kant wijzen zij op de onderwijskundige repercussies van deze bepalingen. In het buitengewoon onderwijs is men steeds meer overtuigd van het belang van ketenzorg en netwerking met ouders, welzijnsdiensten. Deze omvattende zorg voor de leerling is niet mogelijk als een schoolbestuur geen enkele opdracht kan vragen buiten de contacturen.

Scholen kunnen in een noodsituatie verkeren waardoor het nodig is om te werken met plage-uren om tegemoet te komen aan de noden van de leerlingen in het kader van reguliere lesopdrachten.

De representatieve vakorganisaties wijzen erop dat deze maatregelen zijn afgesproken in het kader van CAO VII. Zij staan achter de onverkorte uitvoering van die afspraken.

4.2 Beperking plage-uren in het secundair onderwijs (art. III.2)

Het gemeenschapsonderwijs en de koepels van inrichtende machten stellen vast dat deze bepalingen afgesproken zijn in het kader van CAO VII. Zij vinden ook de directie spaarzaam moet omgaan met plage-uren. Maar aan de andere kant wijzen zij op de onderwijskundige repercussies van deze bepalingen. Scholen kunnen in een noodsituatie verkeren waardoor het nodig is om te werken met plage-uren om tegemoet te komen aan de noden van de leerlingen in het kader van reguliere lesopdrachten.

De nieuwe visies op de rol van de leraar als begeleiders van leer- en ontwikkelingsprocessen leiden ertoe dat leraren andere taken moeten kunnen opnemen.

De representatieve vakorganisaties wijzen erop dat deze maatregelen zijn afgesproken in het kader van CAO VII. Zij staan achter de onverkorte uitvoering van die afspraken.

4.3 Opname van BuSO in scholengemeenschappen (art. III.3-III.4-III.5)

De Vlor steunt het principe om te zoeken naar een steviger inbedding van het buitengewoon onderwijs binnen een breder scala van onderwijsvoorzieningen. Deze biedt mogelijkheden voor samenhangende leertrajecten van jongeren met specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften. Daarom moeten de scholen voor buitengewoon secundair onderwijs hun eigen opdracht t.a.v. alle leerlingen met specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften kunnen spelen in de scholengemeenschap (zowel in de eigen BuSO-school als in de bredere context van de scholengemeenschap). Dit betekent onder meer dat de specifieke ervaring en deskundigheid in de omgang met leerlingen met specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften moet gevaloriseerd kunnen worden (onder meer in het kader van reffectatie en het ambtenbesluit). Dit omvat zeker ook de tijd die wordt uitgetrokken voor teamoverleg (klassenraad- en klasdirectie-uren).

Maar principieel lost deze maatregel niet alle problemen op om te komen tot een zorgcontinuüm. De schaal van de scholengemeenschap is immers niet afgestemd op het actieterrein van een school voor buitengewoon secundair onderwijs. Men moet ook rekening houden met de spreiding van het aanbod aan buitengewoon onderwijs in relatie met de scholengemeenschappen. Sommige types buitengewoon onderwijs trekken leerlingen aan uit een hele provincie of zelfs daarbuiten. Opname in een scholengemeenschap is dan slechts een van de mogelijke oplossingen om het isolement van sommige BuSO-scholen te doorbreken. In de ogen van de Vlor kunnen BuSO-scholen enkel op basis van vrijwilligheid toetreden tot scholengemeenschappen.

Om een adequaat zorgcontinuüm te waarborgen, moet men ook verder nadenken over diverse samenwerkingsmodellen tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs. Dit komt geïntegreerde zorg voor de leerling ten goede. Scholen voor buitengewoon secundair onderwijs zullen moeten kunnen samenwerken met instellingen uit andere scholengemeenschappen. Het huidige art. III.4 sluit dergelijke samenwerkingsovereenkomsten uit.

De Vlor wijst ook op de specifieke situatie van scholen voor buitengewoon basis- en secundair onderwijs die op één campus zijn gelegen. De mogelijkheden voor schaalvergroting die deze unieke opportuniteit biedt, mogen niet worden ingeperkt.

De Vlor stelt verder vooral vast dat momenteel geen bijkomende stimuli voorhanden zijn voor BuSO-scholen om tot een scholengemeenschap toe te treden. Enkele interessante pluspunten van toetreding tot een scholengemeenschap zijn immers niet toegekend aan de BuSO-scholen (art. III.3 tweede lid). We verwijzen bij wijze van voorbeeld naar gunstiger rationalisatienormen, de ruimere mogelijkheden voor de aanstelling van een technisch adviseur coördinator (TAC) en technisch adviseur (TA),...De Vlor stelt ook vast dat de minister in het parlement toezegde dat resturen kunnen worden samengevoegd. Dit artikel sluit deze optie uit.

Daarnaast stelt de uitvoering van de maatregel nogal wat technische en organisatorische problemen.

- Een van de belangrijkste is de relatie tussen het begeleidend CLB van de scholengemeenschap en de nieuw toetredende instelling voor buitengewoon secundair onderwijs met zijn vroegere CLB. Niet alle CLB's die scholengemeenschappen begeleiden, hebben een expertise inzake buitengewoon onderwijs. De Vlor pleit daarom minstens voor een overgangperiode waarin een

BuSO-school ervoor kan opteren zich te laten begeleiden door een CLB met expertise inzake buitengewoon onderwijs.

- Een andere vraag is deze naar de samenwerking tussen netoverstijgende scholengemeenschappen en hun begeleidende CLB's.
- De Vlor wijst ook op de problematiek van de geïsoleerde BuSO-scholen, onder meer in het officieel gesubsidieerd onderwijs, die moeilijk aansluiting kunnen vinden bij scholengemeenschappen in hun omgeving.
- Ook voor ziekenhuisscholen zal het helemaal niet evident zijn aansluiting te vinden bij een scholengemeenschap. In die context mogen deze scholen zeker niet bestraft worden.
- Het is nog niet duidelijk hoe de puntengewichten in het buitengewoon onderwijs zullen ingepast worden in de wijze waarop in de scholengemeenschappen puntengewichten worden gegenereerd.
- De nieuwe regeling interfereert ook met het leerlingenvervoer waarvoor een nieuwe regeling in de maak is. De Vlor vindt afstemming tussen beide decretale ingrepen noodzakelijk.

In die context stelt de Vlor vast dat het niet haalbaar zal zijn voor BuSO-scholen om de toetreding tot scholengemeenschappen af te ronden voor 1 september 2005. De Vlor pleit daarom voor een geleidelijke inpassingsperiode van BuSO in de scholengemeenschappen van het gewoon onderwijs (ipv één deadline). Dit laat ook toe om een antwoord te vinden op de gestelde technische en organisatorische problemen. Men vreest dat instellingen die per 1 september niet instappen ook voor zes jaar niet meer kunnen toetreden tot een scholengemeenschap. Dit zou een gemiste kans zijn.

4.4 De aanstelling van een coördinerend directeur (art. III.6)

De centrale doelstelling is dat scholengemeenschappen een strategisch beleid voeren dat de scholen ondersteunt. Hiervoor moeten aangepaste beleidsstructuren ontstaan maar het is best de vormgeving over te laten aan het lokale niveau. Het heeft geen zin om gesubsidieerde scholen te verplichten om een coördinerend directeur klas- en schoolvrij te maken als de aanstelling van stafmedewerkers een betere optie is in de ogen van de scholengemeenschap. Bovendien wijst de raad erop dat in netoverstijgende scholengemeenschappen niet duidelijk is of dit artikel moet worden toegepast of niet.

4.5 Onderwijs aan huis voor zieke jongeren in het secundair onderwijs (art. III. 8)

Het is zeker belangrijk dat ook in het secundair onderwijs de onderwijsachterstand van zieke leerlingen kan worden beperkt. De vraag rijst waarom de overheid dit niet meteen doortrekt naar chronisch zieke kinderen zoals voor het basisonderwijs? In dat laatste geval moet ook in deze de doelgroep duidelijk omschreven worden.

De raad betwijfelt of deze maatregel volstaat om de onderwijstrajecten van zieke kinderen te garanderen. Deze leerlingen staan het dichtst bij inclusie. Daarom zal ook de organisatie van het secundair onderwijs aanpassingen nodig hebben in de zin van het onderwijs in opleidingsvorm 4.

- Voor zieke kinderen zouden flexibele trajecten bijv. het doorbreken van jaarklassen en soepeler organisatie van schooljaar een belangrijke meerwaarde hebben.

- Scholen zouden leerlingen ook vrijstelling moeten kunnen geven voor bepaalde vakken.

5 Volwassenenonderwijs

5.1 Omschrijving van de notie “basiscompetentie” (art. IV.1)

De notie basiscompetenties is noodzakelijk om vorm te geven aan de modularisering van de opleidingen, zonder dat er al zicht is op de specifieke eindtermen van het analoge aanbod.

Aan de andere kant is de raad bezorgd over de gelijkwaardigheid met het voltijds secundair onderwijs. Dit is een noodzaak om in het volwassenenonderwijs tweedekansleerwegen aan te bieden die een volwaardig civiel effect garanderen. De raad sluit niet uit dat op termijn een (competentiegeoriënteerde) kwalificatiestructuur de gelijkwaardigheid van opleidingen garandeert en tegelijk ruimte creëert voor verschillende leerwegen. Momenteel is deze mogelijkheid nog slechts een theoretische denkpiste die geen garanties biedt voor de huidige nood aan gemodulariseerde opleidingen in het volwassenenonderwijs.

Daarom is het in de huidige stand van zaken noodzakelijk dat de specifieke eindtermen van het analoge voltijds secundair onderwijs het uiteindelijke referentiekader blijven voor (de modularisering van) het onderwijs voor sociale promotie. Het kan niet dat er zowel specifieke eindtermen als basiscompetenties naast mekaar zouden bestaan in eenzelfde opleiding. De raad vraagt dat de basiscompetenties “uitdoven” als de specifieke eindtermen van kracht worden. De “voorlopige” basiscompetenties moeten ook passen in onderwijskundige referentiekaders.

Voor de basisvorming die eventueel samen met het specifiek gedeelte een opleiding vormt in het studiegebied algemene vorming (ASO-TSO-BSO), bestaan er al decretaal vastgelegde eindtermen in het analoge aanbod van het voltijds secundair onderwijs. Daarom is de notie “basiscompetenties” hier niet op van toepassing vermits de raad pleit voor een uitdovende regeling. Het art. 15 van het decreet op het volwassenenonderwijs moet met deze realiteit rekening houden.

Hetzelfde geldt voor de specifieke eindtermen voor het specifiek gedeelte van ASO-opleidingen. Ook hier heeft de decreetgever al specifieke eindtermen uitgewerkt voor het analoge aanbod in het voltijds secundair onderwijs. In deze context zou de modularisering waarvan sprake in het art. 15 van het decreet op het volwassenenonderwijs op deze ontwikkeling moeten inspelen.

Naast het analoge aanbod in het volwassenenonderwijs bestaat er ook een niet-analoog aanbod. Doordat de omschrijving basiscompetenties linkt aan het specifiek gedeelte, zou de bepaling niet van toepassing kunnen zijn op het niet-analoog aanbod. De Vlor vindt dat de omschrijving op beide vormen van volwassenenonderwijs van toepassing moet zijn.

De raad vindt het ook belangrijk dat de adviesprocedure zoals omschreven in art. 15 van het decreet op het volwassenenonderwijs onverkort wordt toegepast.

5.2 Studiegebieden onderwijs voor sociale promotie (art. IV.2)

Uit de toelichting blijkt dat deze bepaling een uitvloeisel is van nieuwe inzichten uit het decreet op de experimenten (dat echter nog niet is goedgekeurd en waarover nog geen uitsluit is). De raad spreekt zich daarom nu niet uit over de opportuniteit van de aanpassing. Het zou wenselijk zijn eerst kennis te hebben van de contouren van het decreet dat onderwijsexperimenten regelt.

5.3 Studiebewijzen in het OSP (art. IV.5)

De raad wijst op het belang van sensibilisering van het arbeidsveld voor nieuwe studiebewijzen uit onderwijs. De Vlor herinnert aan de vraag van de raad voor het volwassenenonderwijs aan de overheid om op dit terrein een initiatief te nemen en de relevante actoren samen te brengen ¹.

5.4 Indeling studiegebied algemene vorming (art. IV.6)

De raad wijst erop dat in de tekst van het decreet alle verwijzingen naar opties moeten worden geschrapt.

5.5 Huizen van het Nederlands

De raad stelt vast dat deze beslissing conform is met zijn advies van vorig jaar over het ontwerpdecreet over de huizen van het Nederlands.

6 De vervangingspool

6.1 De vervangingspool (art. VIII.1-VIII.19)

De Vlor herinnert eraan dat de vervangingspool indertijd mede is opgericht om jonge leerkrachten meer werkzekerheid te geven. De overheid hoopte dat de aantrekkelijker loopbaanperspectieven waardevolle leerkrachten ertoe zouden aanzetten te kiezen voor een onderwijsloopbaan. In die zin zou de inperking ervan die nu voorligt, opnieuw jonge waardevolle krachten ertoe kunnen aanzetten te kiezen voor andere dan onderwijsloopbanen. De inperking heeft dus zeker onderwijskundige gevolgen. De Vlor vreest ook voor meer moeilijkheden om leerkrachten te vinden voor deeltijdse en gefragmenteerde opdrachten en voor korte vervangingen.

De Vlor wijst ook op het belang van de criteria om de keuze om de pool te beperken tot bepaalde onderwijszones en tot bepaalde bekwaamheidsbewijzen, te onderbouwen. Zoniet, dreigt er rechtsongelijkheid tussen scholen en tussen personeelsleden. De Vlor vraagt om ook te verduidelijken welke geografische omschrijving de referentie vormt voor de zones. Gaat het om het werkingsgebied van de STC's of om welke onderwijszones gaat het ?

¹ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies m.b.t. de erkenning van de nieuwe studiebewijzen in het secundair OSP, 23 september 2003.

6.2 Verlenging zelfstandige stages (art. VIII.17)

De Vlor verzet zich niet tegen een voorlopige regeling voor één jaar maar vraagt om een grondige evaluatie van het gebruik van de maatregel in het onderwijs en de effecten voor zowel de kandidaat leerkracht en de school die op hem of haar een beroep doet. De Vlor herinnert aan het art. 43 ter van het decreet houdende dringende maatregelen inzake het lerarenambt waarin een evaluatie van de invoering en de praktijk van de zelfstandige stage na 1 jaar is aangekondigd. Een dergelijke evaluatie is noodzakelijk vooraleer de maatregel organiek wordt.

7 Andere bepalingen

7.1 Samenstelling van de schoolraden (art. IX.2)

De Vlor vindt deze aanpassing positief omdat het toelaat flexibel in te spelen op lokale omstandigheden. De Vlor vindt het jammer dat de maatregel nu pas bekend wordt aangezien dit problemen bij de opstart van de schoolraden had voorkomen.

7.2 Tijdelijke projecten (art. IX.3)

De Vlor is verheugd dat de minister ingaat op deze vraag die de Vlor eerder al stelde. Vernieuwingsprojecten veronderstellen dat er naast een engagement van de rechtstreeks betrokkenen ook ondersteuning is van de betrokken schoolteams.

De Vlor stelt vast dat in het decreet inzake gelijke kansen, I ook tijdelijke projecten voor kunstinitiatie waren voorzien. De Vlor vraagt naar een evaluatie van de meerwaarde van deze projecten. Mits een positieve evaluatie, zou de overheid deze projecten eveneens kunnen verlengen. Ze bieden leerlingen kansen op extra-curriculaire activiteiten die bijdragen tot een brede persoonlijkheidsvorming en maatschappelijke integratie van jongeren die hiertoe niet altijd van thuis uit worden gestimuleerd. Het niet verlengen van deze experimenten zou ook de knowhow inzake cultuureducatie bij allochtonen en kansarmen laten verloren gaan.

7.3 Verlenging OVB in BBO en BuSO (art. IX.4-IX.5-IX.6)

De Vlor vraagt dat de overheid de nodige middelen uittrekt voor een correcte invulling van de omkadering die noodzakelijk is voor het buitengewoon onderwijs. Indien de overheid middelen blijft toekennen op basis van de telling uit het schooljaar 2001-2002 wordt onvoldoende rekening gehouden met leerlingenstromen die zich de voorbije schooljaren voordeden.

7.4 Coördinatie van de regelgeving (art. IX.7)

De Vlor verzette zich in eerdere adviezen tegen autonome bepalingen in verzameldecreten omdat deze de doorzichtigheid van de regelgeving beperken. Daarom is het goed dat de overheid zich voorneemt om deze bepalingen te coördineren. Aan de andere kant veronderstelt een coördinatie beslissingen over terminologie, over samenhang die de interpretatie van een bepaalde regel kunnen veranderen en dus gevolgen hebben voor de

organisatie van het onderwijs. Ten tweede zijn de gebruikers het best geplaatst om te oordelen of een coördinatie ook bijdraagt tot een grotere leesbaarheid van de regelgeving. Ze vormen als het ware een kwaliteitsborging. Daarom dringt de Vlor aan op een adviesbevoegdheid bij gecoördineerde decreten.

8 Autonome bepalingen

8.1 Lokaal schoolbeleid (art. X.4-X.10)

De Vlor erkent de absolute noodzaak van overleg en samenwerking op het lokale niveau. Onderwijs kan niet adequaat inspelen op een aantal dringende maatschappelijke uitdagingen als er geen forum is voor overleg tussen scholen van een bepaalde regio.

Maar de Vlor verzet zich tegen regelgeving die de samenwerking eenzijdig oplegt. Temeer omdat die lokale samenwerking ingrijpt op de onderwijsvrijheid. Goede lokale samenwerking en efficiënte afspraken zijn gebaseerd op het vrijwillig engagement van alle betrokkenen. Vanuit autonomie en vanuit de pedagogische eigenheid van alle actoren moet het mogelijk zijn om samen een adequaat beleid te zetten.

Daarom is de Vlor verwonderd dat het lokale onderwijsbeleid nu eenzijdig in een verzameldecreet wordt ingeschoven daar waar het om een fundamentele onderwijsaangelegenheid gaat. Dergelijke ingrepen veronderstellen een grondig debat. Dit kan niet worden geregeld in een verzameldecreet dat enkel de vlotte start van het volgende schooljaar moet mogelijk maken. De Vlor vraagt de minister dan ook nadrukkelijk deze aangelegenheid niet in dit decreet te regelen.

De teksten die nu voorliggen, roepen nl. nog heel wat vragen en onduidelijkheden op. De Vlor vindt dat onduidelijkheden en tegenstrijdigheden moeten worden uitgeklaard. Zolang hierover geen duidelijkheid is, is het niet mogelijk om met de voorstellen in te stemmen. Bij wijze van voorbeeld sommen we hieronder enkele vragen op :

- Het opzet en de doelen die men nastreeft met een gemeentelijk onderwijsbeleid zijn erg vaag en onduidelijk : gaat het om kansarmoedebeleid, om afstemming op de arbeidsmarkt of andere objectieven ? In die context rijst de vraag of dit alles met onderwijsmiddelen moet dan wel of de betrokken sectoren hier hun verantwoordelijkheid moeten dragen.
- De Vlor stelt vast dat er een band zou moeten zijn tussen het concept van de brede school en het lokale onderwijsbeleid. Het voorontwerp noch de memorie van toelichting verduidelijken deze band.
- Uit de teksten blijkt niet duidelijk of de maatregelen enkel betrekking hebben op de 13 centrumsteden of ook op andere. Stemmen de “aan te duiden gemeenten” overeen met de 13 gemeenten/steden uit de beleidsnota van minister Keulen? Of zijn er criteria om deze gemeenten aan te duiden?
- De Vlor vindt de verhouding tussen de convenant en het onderwijsplan bevreemdend. Zou de opstelling van een onderwijsplan niet moeten voorafgaan aan het sluiten van een convenant in plaats van omgekeerd ? Welke zullen de criteria zijn voor het afsluiten van een convenant met de ene gemeente en niet met een andere ? De Vlor maakt zich er ook zorgen over of het concept van convenanten voldoende

juridisch is onderbouwd en voldoende garanties bieden voor rechtsgelijkheid tussen scholen en tussen gemeenten/regio's.

- De raad wijst er ook op dat de grenzen van verschillende omschrijvingen niet op elkaar afgestemd zijn : het LOP, het werkingsgebied van CLB's, scholengemeenschappen en scholengroepen ... Dit interfereert met het lokale beleid.
- Spoort dit vage kader van een basisconvenant en onderwijsconvenant(en) met andere lokaal uitgetekende kaders en overlegstructuren zoals: scholengemeenschap, scholengroep, lokaal overlegplatform, onderwijszones, . . . ?
- Wat wordt de precieze rol van de lokale overheid als actor ? Er wordt aan de gemeenten opgelegd om het tijdspad van verzelfstandiging nu in de basisconvenant op te nemen. Niet alleen zijn de modaliteiten van verzelfstandiging vandaag niet juridisch geregeld en vormen zij het onderwerp van een nieuw gemeentedecreet in wording. Fundamenteler nog is het feit dat de verzelfstandiging van het gemeentelijk onderwijs – binnen de hele context van het kerntakendebat- onlosmakelijk is verbonden met andere fundamentele uitgangspunten die nu niet worden doorgetrokken. In welke mate staan de engagementen die hier van de gemeenten worden gevraagd in verhouding met de engagementen die de centrale overheid opneemt binnen het convenant.
- Wat wordt de precieze rol van scholen, schoolbesturen, scholengemeenschappen, scholengroepen, . . . Wie vertegenwoordigt wie?
- Er is sprake van een overkoepelende visie op het leerplichtonderwijs: Wordt de convenant niveau -overschrijdend afgesproken? Op welk forum? Is het de bedoeling bestaande modellen van stedelijke onderwijsraden te veralgemenen?
- Wat met het respect voor de vrijheid van onderwijs en voor de opvoedingsprojecten van de onderscheiden onderwijspartners?
- Komt er centraal een forum waarop de lokale projecten worden opgevolgd?

De Vlor maakt zich ook zorgen over de financiering van het lokale onderwijsbeleid. De intenties van de memorie zijn maar uitvoerbaar als er voldoende middelen zijn die niet uitsluitend uit de onderwijsbegroting moeten komen (welzijn, cultuur, justitie, ...). We pleiten voor een soepel financieringsmechanisme waarbij op projectmatige wijze een aantal concrete doelstellingen kunnen worden gerealiseerd.

9 Bijkomende maatregelen

9.1 Wijzigingen aan het participatiedecreet

Het participatiedecreet voorziet niet in een transitierегeling voor het personeel van het permanent secretariaat van de Vlaamse Onderwijsraad. Er is nood aan een decretale basis voor de overdracht van statutaire personeelsleden naar de nieuwe structuur.

Het is daarom wenselijk de volgende bepaling op te nemen in het participatiedecreet.

Vanaf de inwerkingtreding van dit decreet neemt de rechtsopvolger de rechten, plichten en middelen (uitrusting en financiële middelen) van het permanent secretariaat van de Vlor, opgericht door het decreet betreffende het onderwijs, II van 31 juli 1990 over.

Vanaf de inwerkingtreding van dit decreet geschiedt de overdracht van personeelsleden met hun graad of een gelijkwaardige graad. Zij behouden de bezoldiging, de administratieve en geldelijke anciënniteit, de reglementaire toelagen en vergoedingen en de hoedanigheid die zij hadden op het moment van de inwerkingtreding van dit decreet.

9.2 Ondersteuning van de scholengemeenschappen basisonderwijs

Het gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten vragen dat zij kunnen beschikken over een decretaal ingeschreven contingent aan personeelsleden uit het onderwijs met verlof wegens opdracht in het belang van het onderwijs ter ondersteuning van de scholengemeenschappen basisonderwijs. Zij wijzen erop dat dit al is geregeld voor het secundair onderwijs en dat de scholengemeenschappen op 1 september 2005 moeten starten.

9.3 Instapdata kleuteronderwijs

De raad voor het basisonderwijs brengt op 27 april 2005 advies uit over een aanpassing van de regelgeving op de instapdata in het kleuteronderwijs. De Vlor vraagt dat deze aanpassingen door middel van onderwijsdecreet XV kunnen gebeuren.

9.4 Scholen die niet kunnen toetreden tot een scholengemeenschap

De Vlor herinnert aan de afspraken, onder meer in CAO VI (punt 2.7) waarin voor 1 september 2004 oplossingen worden aangekondigd voor scholen die niet kunnen toetreden tot een scholengemeenschap. Deze problematiek wordt steeds nijpender door de nieuwe functies die de overheid toekent aan de scholengemeenschappen.

J. Perquy
Administrateur-generaal

A. Demeulemeester
Voorzitter